

เลือกกระดาษ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมเนาะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมนะ ระหว่างที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเป็นเจ้าชายสิทธัตถะอยู่ นี่ความเห็นชัดเจนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเห็นโทษของกิเลส

เห็นโทษของกิเลสเพราะถ้ายังอยู่เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ กำลังศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ความรู้ ความเห็น ความเข้าใจของเจ้าชายสิทธัตถะ นี่สิ่งใดที่มีการศึกษา สิ่งใดที่ค้นคว้าสิ่งนั้นมันเป็นสิ่งที่น่าสนใจ สิ่งที่น่าจะเป็นไปได้ เป็นความจริงไปได้ แต่มันไม่เป็น เห็นไหม ศึกษาปฏิบัติขนาดไหน นั่นเป็นเรื่องของกิเลส

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมด้วยอัสวักขยญาณ ด้วยวิชา ๓ ด้วยสังขารมโนใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เปลี่ยนแปลงจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจากเจ้าชายสิทธัตถะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด เห็นไหม เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะที่สวนลุมพินี ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จากเจ้าชายสิทธัตถะ นี้ได้เกิดอีกทีหนึ่ง เกิดในธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ก่อนขึ้นมา นี้เกิด ๒ หน เกิดหนหนึ่งเกิดมาในโลก เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะแล้วพยายามรู้ก่อนค้นคว้าในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดอีกหนหนึ่งเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วเวลาปรินิพพาน เห็นไหม ตายไปจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นโลก แต่ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมอันนั้นประเสริฐ ธรรมอันนั้นไม่มีเวียนตายเวียนเกิด สิ่งเป็นเวลาในวันวิสาขบูชา วันเกิด วันตรัสรู้ และวันปรินิพพานเป็นวันเดียวกัน วันวิสาขบูชา

ขณะที่ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา สิ่งที่ตรัสรู้ธรรมกับไม่ตรัสรู้ธรรม ความรู้สึกในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นมันแตกต่างกันมาก ความแตกต่างอันนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นโทษของกิเลส ถึงแสดงธรรมไว้ วางธรรมและวินัยนี้ไว้

สิ่งที่น่าสะพรึงกลัว จนเวลาเผยแพร่ธรรมมา ถ้าเป็นมหายานจะบอกว่า สิ่งที่น่ากลัวที่สุดคือการเกิดและการตาย การเกิดและการตายนี้เป็นเรื่องใหญ่ เรื่องสำคัญมาก ฉะนั้น เขาจะพยายามประพฤติปฏิบัติของเขา รื้อค้นสิ่งนี้เพื่อให้พ้นจากกิเลสตัดความทะยานอยากไปได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นโทษของกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตอนที่เข้าชายสิทธัตถะ มันทำให้เราเคลิบเคลิ้มไปกับมันได้ขนาดไหน ทำให้เราคิดพัน ทำให้เรามีความรู้สึกให้กิเลสมันมีอำนาจในหัวใจ ความรู้สึกเป็นอย่างไร

เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว เวลาฆ่ากิเลส อาสวกขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจ อวิชชาปจฺจุยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจุยา วิญญฺณํ ในหัวใจจนสิ้นไปจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เสวยวิมุตติสุข นี่มันสุขอย่างนี้สุขอย่างไร สุขที่กิเลสมันตามหาไม่เจอ พญามารค้นหาอย่างไรก็ไม่เจอ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติ เห็นไหม เวลาต่อสู้กับกิเลส กำลังภาวนาอยู่นี้ เทวดามาเป็นนุคลาธิษฐาน ดิฉพิณ ๓ สาย ถ้าดึงไปมันก็ขาด ถ้าหย่อนไปเสียงมันก็ไม่ดัง นี่มัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลางๆ แล้วทางสายกลางของใครล่ะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาด้วยทางสายกลาง ด้วยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยทางที่อาสวกขยญาณด้วยธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันนี้มันมหัศจรรย์ขนาดไหน แล้วพอกิเลสมันตายไปแล้ว เห็นไหม เสวยวิมุตติสุขนี้ มันมีสิ่งใดที่จะมาเป็นเครื่องล่อ มันจะมีสิ่งใดที่จะมากระตุ้น มันจะมีสิ่งใดที่ทำให้เคลิบเคลิ้มกับโลกนี้ไปอีก? มันไม่มี เห็นไหม มันไม่มีเพราะได้ทำลายอวิชชา ได้ฆ่ากิเลส ได้ฆ่าเสื่อตัวเป็นๆ

ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วยังมีชีวิตอยู่นะ ยังมีชีวิตอยู่ด้วยคุณธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ นี่วางกรรมและวินัยนี้ไว้

เวลาเราศึกษานะ ในกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราศึกษามา ถ้าเป็นทางโลก เวลากิเลสมันก่อกวนเรานะ ดูทางโลกสิ ทางโลก คนเราเวลามันโกรธ เวลามันมีความหลง เวลามันมีความโลภ ความโกรธ ความหลง แล้วมันทำลายชีวิตทั้งชีวิตนะ ชีวิตนี้โดนทำลายไปหมดเลย ด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เห็นไหม

ดูสิ นี่เสื่อ อวิชชามันก่อกวนหัวใจดวงนั้น แล้วมันทำลายทุกวิถีทาง ทำลายไป ทำลายความคิด ความงามในร่างกายของเราในจิตใจของเราให้อยู่ในอำนาจของมัน มันทำลายทุกอย่างเลย มันถึงน่ากลัว น่ากลัวแต่เขาไม่รู้เขาไม่เห็นของเขา นี่เขาอยู่กับเสื่อ อยู่กับพญามาร แต่เขาไม่เห็นโทษของพญามาร

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางกรรมและวินัยนี้ไว้ จะกล่าวเตือนตลอดเวลาให้มีสติ ให้มีการจาคะ ให้มีการเสียสละเพื่อให้พ้นจากเงาของมัน ให้พ้นจากเงาของอวิชชาที่มันครอบงำในหัวใจนั้น ถ้าทำสิ่งนี้ได้ เห็นไหม จิตใจคนคนนั้นจะดึงามขึ้นมา ถ้าดึงามขึ้นมา สิ่งที่ดีงาม ดึงามในศีลธรรมจริยธรรม ถ้าศีลธรรมจริยธรรม สังคมใดมีศีลธรรมจริยธรรม สังคมนั้นจะมีความร่มเย็นเป็นสุข ถ้าสังคมนั้นมีความร่มเย็นเป็นสุข นี่ความอยู่แบบโลกๆ ถ้าโลกเขาก็อยู่อย่างนั้นถ้ามีศีลธรรม

เวลาศาสนาเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา เจริญรุ่งเรืองขึ้นมาเพราะมีเครื่องอยู่เครื่องอาศัยใจ จิตใจมันต้องอยู่กับโลกตลอดไป ถ้าจิตใจมันอยู่กับโลกตลอดไปมันมีแต่ความทุกข์ความยากนะ แล้วหาทางออกไม่ได้ แล้วมาศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาแล้วเราต้องประพฤติปฏิบัติ เราต้องทำให้เป็นความจริงขึ้นมา...ทำความเป็นจริงอย่างใดละ นี่เป็นความจริงขึ้นมาเราก็เข้าใจของเราเห็นไหม

สิ่งที่การศึกษานะ ถ้าสิ่งที่มีชีวิต เราดูสัตว์เลี้ยงสิ สัตว์เลี้ยงที่มีชีวิตเราต้องดูแลมัน ถ้ามันขาดอาหาร มันขาดน้ำ ขาดต่างๆ มันก็ต้องตาย แต่สิ่งที่เป็นทางวิชาการมันเหมือนกับกระดาษนี้มีวิชาการก็จดจารึกไว้ เราศึกษาอย่างไร เราทำอย่างไรมันก็จะอยู่กับเราตลอดไป ถ้ามันอยู่กับเราตลอดไป ศึกษาแล้วนี่เหมือนเสื่อกระดาษ มันไม่ใช่เสื่อจริงๆ

แต่เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยเผชิญกับเสื่อจริงๆ มา เสื่อจริงๆ คือเห็น
อวิชา เห็นกิเลสตัดหาความทะยานอยากตามความเป็นจริง แล้วขณะที่เป็นเจ้าชายสิทธัตถะที่เรา
ต่อสู้กับมันมานะ มันทำให้เคลิบเคลิ้ม มันทำให้หลงใหล มันทำให้เชื่อถือนั่น แล้วสิ่งนั้นก็
ธรรมดา แต่มันเสร็จแล้วมันก็ไม่มีสิ่งใดเป็นธรรมสักอย่างหนึ่ง เห็นไหม

เวลาย้อนกลับมาฉันอาหารของนางสุชาดา แล้วมีความประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง
ขึ้นมา เวลาฆ่ามัน ฆ่ามันด้วยวิธีใดละ เวลาไปเห็นมัน นี่เวลาอวิชาปัจจุยา สงขารอ อวิชาที่ว่า
เป็นพญามาร เป็นปู่ของกิเลสนี้ เวลาว่าอวิชาๆ นี่เป็นยักษ์เป็นมารที่เขาเขียนไว้ตามจิตรกรรมฝา
ผนังว่าอวิชามันน่าสะพรึงกลัว อวิชานี้มันน่าหวาดน่ากลัวไปทั้งนั้นนะ

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเจอ ไปเจออย่างนั้นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเจออวิชานะ มันละเอียด มันลึกซึ้ง เห็นไหม จิต
เดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ผู้ข้ามพ้น
กิเลสนะ สิ่งที่มีมันอ้อยสร้อยอ้อยอิ่งในหัวใจนะ นี่พญามาร ความละเอียดอ่อนของมันไง แต่เวลาเรา
เห็นโทษของมัน เห็นไหม ว่าอวิชาเป็นยักษ์เป็นมาร เป็นสิ่งที่น่าสะพรึงกลัว เราก็เขียนวาดรูป
กัน คาดหมายกันว่ามันเป็นสิ่งที่น่าสะพรึงกลัว มันคงจะเป็นยักษ์เป็นมาร แต่ความจริงมันเป็น
ความอ้อยสร้อย เป็นสิ่งที่มีความเคลิบเคลิ้มหลงใหลในใจ นั่นนะ คือกิเลสอย่างละเอียดที่สุด

แต่ถ้ากิเลสอย่างหยาบๆ ละ กิเลสอย่างหยาบๆ มันเป็นแบบใด

นี่กิเลสหยาบๆ นะ มันทำให้ชีวิตเรากลุ่มๆ ดอนๆ นี่เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา
ศาสนา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้คนพ้นจากกิเลสไปได้ แต่เราเกิด
มาแล้วเรามีความมั่นใจขนาดไหน เรามีความเชื่อมั่นในความเป็นจริงขนาดไหน ถ้าไม่มีความ
เชื่อมั่นเป็นความจริง เราก็อ่อนแอ เราก็ว่าเราจะทำไม่ได้ๆ นะ

ขณะที่คนประพฤติปฏิบัติ ในสมัยพุทธกาลนะ เวลาเทวทัตบวชมาในพุทธศาสนา เวลา
เทวทัตออกบวชนะ ออกบวชทั้งศากยวงศ์ ๖ องค์ ทั้งพระนันทะ พระอานนท์ ต่างๆ นี่บวชมา ๖
องค์ ประพฤติปฏิบัติไปถึงที่สุด ถ้าประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง นี่ชำระกิเลสได้ตามความ
เป็นจริง

แต่เวลาเทวทัตมาบวชแล้วก็ประพฤติปฏิบัติเหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาได้สิ่งใดมา? ได้ฌานโลกีย์มา เห็นไหม พอได้ฌานโลกีย์มา นี่เสื่อเป็นๆ...เสื่อเป็นๆ นี่ไม่ได้ชำระล้างมันแล้วมันครอบงำใจ เพราะเทวทัตเห็นพระนันทะ เห็นพระอุบาลี เห็นพระต่างๆ นี่นางวิสาขา เวลามาเยี่ยมมาเยือนต่างๆ เขามีสัตตาหกาลิก สิ่งที่เป็นน้ำปานะต่างๆ มาถวาย ไม่เคยเห็นพระเทวทัตเลย พระเทวทัตก็ว่าทำไมเป็นอย่างนั้นๆ...นี่เสื่อมันเริ่มฟื้นตัวมาจากใจ

เวลาเราทำฌานโลกีย์ ทำความสงบของใจมันก็มีฌานโลกีย์ มันก็มีฤทธิ์มีเดชเหมือนกัน แต่เพราะเสื่อนี้มันมีอำนาจ มันกักกินหัวใจใจ พอมันกักกินหัวใจนี้ “ทำไมเราไม่มีศักยภาพ ทำไมเราไม่เป็นที่น่าสนใจ ทำไม จะทำอย่างไร” เห็นไหม นี่คิดแสดงสิ่งที่เป็นฌานโลกีย์

ฌานโลกีย์ เห็นไหม พอมันเข้าฌานสมาบัติแล้วมันจะแปลงตนเป็นสิ่งใด ทำสิ่งใด ไปแปลงตัวเป็นงูไปพันบนศีรษะของอชาตศัตรู นี่ทำอย่างไรให้เขาเห็นความสำคัญของตนใจ สิ่งที่ทำนี้โดยกิเลส เห็นไหม ดูเสื่อมันกักมันกินนะ กักกินคุณงามความดี กักกินต่างๆ ในหัวใจ ทั้งๆ ที่ปฏิบัตินะ พอปฏิบัติขึ้นมา นี่สิ่งที่ปฏิบัติ แต่พอปฏิบัติแล้วมันเป็นฌานโลกีย์ ไม่ได้ไปทำลายสิ่งใดๆ เลย ถ้าไม่ได้ไปทำลายกิเลสสิ่งใดๆ เลย กิเลสกลับมาเพาะงอกงามในใจ

พอเพาะงอกงามในใจ นี่ไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะขอปกครองสงฆ์ ไปขอให้พระองค์ทำให้เข้มแข็ง ต้องห้ามอยู่บนกุฏิ ห้ามฉันเนื้อสัตว์ ห้ามต่างๆ นี่เวลากิเลสมันกักหัวใจ เสื่อตัวเป็นๆ นี่มันกักกินในหัวใจ แล้วก็คิดตามมันไปไง แต่คิดตามไปแบบทางโลก ถ้าทางโลกมองด้วยถึงองค์กรของสงฆ์ ถ้าสงฆ์เคร่งครัด สงฆ์ทำอะไรที่มันเพื่อการชำระกิเลสสิ่งนั้น โลกต้องมองว่าดีสิ ทำไมไปขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ยอมให้ละ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “เป็นไปไม่ได้ เทวทัต แม้แต่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวาของเรา เรายังไม่ให้ปกครองสงฆ์เลย แล้วท่านเป็นใคร”

แล้วเวลามาขอ เห็นไหม ขอพร ๕ ข้อ ต้องไม่ฉันเนื้อสัตว์ ต้องไม่อยู่ในกุฏิ ต้องอยู่โคนต้นไม้ตลอดไป นี่ต้องถือธุดงค์ตลอดไป

สิ่งนี้ ถ้าใครมีความมุ่งหมาย มีความมั่นใจ มีการกระทำ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อนุญาต ให้อยู่ที่เจตนา อยู่ที่คนอยากจะทำ แต่พระบางองค์ ผู้ปฏิบัติบางองค์เขาไม่มีความเข้มแข็ง ได้ขนาดนั้น เขาไม่มีความสามารถจะทำได้ขนาดนั้น ถ้าเขามีความตั้งใจของเขา เขาบวชของเขา เพื่อสร้างบารมีของเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็อนุญาต ท่านอนุญาตเพื่อให้ทุกคนมีโอกาสดำเนินชีวิตจากพุทธศาสนา ไม่ใช่ว่ามีแต่ผู้ที่ว่าจำเป็นที่จะต้องเข้มแข็ง จะต้องทำอย่างนั้นถึงจะได้อยู่ในพระพุทธศาสนา แล้วถ้าทำไปแล้วคนมันจะน้อยลง

แต่ถ้าใครทำได้ละ ใครทำได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็สาธุการ ท่านก็เห็นดีด้วยถ้าใครทำได้ ทำได้แล้วทำตามความเป็นจริง แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านอนุญาตนะ อนุญาตให้อยู่โคนไม้ได้ ๘ เดือน หน้าฝนนี้ไม่อนุญาต ให้เข้าที่ร่ม ให้เข้าอยู่ในที่มุงที่บัง

แล้วการไม่ฉันเนื้อสัตว์ ถ้าไม่ฉันเนื้อสัตว์นะ เวลาเราอดอาหารกันมันรุนแรงยิ่งกว่านั้นอีก เพราะไม่ฉันสิ่งใดๆ เลย อดอาหารเพื่อให้อกิเลสมันยุบยอบตัวลง เวลาอดอาหาร ผ่อนอาหาร กับไม่ฉันเนื้อสัตว์ ฉันเนื้อสัตว์ นี่มันเห็นความเห็นของโลกใจ แต่ถ้าเป็นความจริงนะ การอยู่และการกินมันเป็นเพราะให้ดำรงชีวิต ถ้าดำรงชีวิตนี้ไว้เพื่อประพฤติกปฏิบัติ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เห็นกิเลส เห็นเสียที่มันกัดกินหัวใจ เห็นต่างๆ นี่เห็นมันมาหมดแล้วไง แล้วถ้าเวลาปฏิบัติไป เวลาผ่านไปมันตายไปแล้ว ใช้มันด้วยวิธีการใดละ? ฆ่าด้วยมรรคญาณ ฆ่าด้วยอริยสัจ ฆ่าด้วยสัจจะความจริงในหัวใจ

การอยู่การกินมันอยู่เพื่อดำรงชีวิต มันก็เป็นเรื่องธาตุ ๔ เรื่องปากเรื่องท้อง มันไม่สามารถชำระกิเลสได้หรอก คนเรากินอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ตลอดไปมันก็ชำระกิเลสอะไรไม่ได้หรอก แต่ดำรงชีวิตนี้ดำรงชีวิตไว้เพื่อประพฤติกปฏิบัติ ถ้าประพฤติกปฏิบัติ ถ้ามีศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมา ให้ศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมา นั่นคือมรรคญาณ สิ่งนั้นละที่จะไปชำระล้างกิเลส ถ้าสิ่งนั้นไปชำระล้างกิเลส มันอยู่ที่การอยู่และการกินใหม่ละ

การอยู่และการกินมันไปเสริมและไปบั่นไปทอนกิเลสได้ เวลาไปเสริม เห็นไหม ถ้าเราฉันสิ่งใดๆ ที่โลกเขาฉันกันไม่ได้ เราก็มองเห็นว่าเขา เราก่งกว่าเขา เราดีกว่าเขา เห็นไหม ถ้าเราฉันที่แย่กว่าเขา เราว่าเราต่ำกว่าเขา เราด้อยกว่าเขา นี่ไง มานะ ๕

เราดีกว่าเขา สำคัญตนว่าดีกว่าเขา สำคัญว่าเสมอเขา...

เราเสมอเขา สำคัญว่าเสมอเขา สำคัญว่าสูงกว่าเขา สำคัญว่าต่ำกว่าเขา

เราต่ำกว่าเขา เราสำคัญว่าต่ำกว่าเขา สำคัญว่าเสมอเขา สำคัญว่าสูงกว่าเขา

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเสื่อตัวนี้มาแล้ว แล้วให้เสื่อตัวนี้มากินใครอยู่ได้
อย่างไร

ฉะนั้น สิ่งทีเวลาเทวทัตขอพร ถ้ามองทางโลกๆ อืม! มันก็เคร่งครัดดี มันก็ปฏิบัติแล้วมัน
จะได้เป็นพระอรหันต์มากๆ ในพุทธศาสนา แต่มันทำไปแล้วมันอยู่ที่กำลังของคน คนมีกำลังมาก
น้อยขนาดไหน มีจริตนิสัยขนาดไหน ถ้าตรงจริตนี้มันปฏิบัติแล้วมันก็จะมีโอกาสที่จะผ่านสิ่งนี้
ไปได้ แต่ถ้าคนเขาไม่ตรงจริตนิสัยของเขา ทำสิ่งใดมันก็ไม่เป็นประโยชน์ นี่องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้ามองแตกต่างกันเยอะมาก มองแตกต่างเพราะว่าอะไร เพราะว่าได้ชำระล้างกิเลส
มาแล้วไง ให้อัศจรรย์เป็นๆ ในหัวใจได้เข้ามาแล้ว

แต่เทวทัต ให้อัศจรรย์เป็นๆ มันกั๊กกินหัวใจของเทวทัตใจ พอกั๊กกินหัวใจของเทวทัต นี่อ้างสิ่ง
นั้นมาเพื่อแสดงว่า เราได้ขอทำสิ่งที่ดีงามแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่อนุญาติ ฉะนั้น
เราจะทำของเราเอง...แยกสงฆ์ออกไป เห็นไหม แยกสงฆ์ออกไปว่าเราจะเหนือกว่า ทำดีกว่า
สุดท้ายแล้วมันก็ไปไม่รอดหรอก ไปไม่รอด เพราะว่าถ้าแยกสงฆ์แล้ว เห็นไหม จิตใจที่มีคุณธรรม
ที่เป็นฉานโลกีย์นี้เสื่อมหมด เสื่อมหมดจนไม่มีอะไรสิ่งใดมีค่าในหัวใจเลย แล้วมันก็มีแต่ไฟเผา
ทุกข์ร้อนในหัวใจ เห็นไหม นี่ถ้าเสื่อมันกั๊กกินหัวใจนะ แล้วเสื่อเป็นๆ อย่างนี้ เวลาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าได้ชำระล้างมันมา

ฉะนั้น เวลาเรามาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม นี่เสื่อ
กระดาษ ถ้าเป็นเสื่อกระดาษ เห็นไหม เวลาพ่อแม่สั่งสอนลูก ลูกขึ้นมาก็ต้องทะนุถนอมเป็นเรื่อง
ธรรมดา ทางวิชาการเรามีสิ่งใดเราก็จะมาสั่งสอน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นก็กิเลส นี่ก็กิเลส
สิ่งไม่ดีไม่งามนี้เป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยากไปทั้งหมด นี่ว่าเขียนเสื่อให้วักล้วยๆ นี่มัน
เขียนเสื่อขึ้นมา จะศึกษาเสื่อเพราะว่าสิ่งนี้เป็นกิเลสๆ เราจะศึกษาของเรา เราจะเข้าใจกิเลสของเรา

...มันเป็นเสื่อกระดาษนะ ถ้าเป็นเสื่อกระดาษ เราประพฤติปฏิบัติไป เวลาปฏิบัติเราก็จะปฏิบัติตามเสื่อกระดาษนั้นนะ ถ้าปฏิบัติตามเสื่อกระดาษ เราจะไม่รู้จักเสื่อจริงๆ เลย

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเสื่อกระดาษ เพราะอย่างเรา เห็นไหม คนที่อ่อนแอ คนที่ไม่เข้าใจสิ่งใดเลย ถ้าไปเผชิญเสื่อ เสื่อมันกินหมดคนนะ เสื่อมันเอาไปกินหมด ฉะนั้น เราต้องศึกษาถึงโทษภัยของเสื่อก่อน ถ้าศึกษาถึงโทษภัยของเสื่อ เราก็ศึกษาธรรมเนียมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน นู่นก็กิเลส นี่ก็กิเลส เห็นไหม สิ่งใดก็เป็นกิเลสไปหมดเลย แล้วกิเลสแล้วเราชำระกิเลสไปได้อย่างไรล่ะ

นี่เวลากิเลสมันเอาสิ่งนี้มาอ่างนะ มันบอก ถ้าจะชำระล้างกิเลส เราก็รู้เท่าทันมัน เราประพฤติปฏิบัติ นี่ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าครูบาอาจารย์ของเราสอนให้พุทโธๆ ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ ถ้าปัญญาอบรมสมาธิก็ต้องให้มีสมาธิขึ้นมา เพื่อจะเข้าไปเจอกับเสื่อเป็นๆ

แต่เวลาคนที่ไม่มีครูบาอาจารย์ ประพฤติปฏิบัติด้วยความรู้ความเห็นของเราเอง ก็ต้องว่ารู้ตัวทั่วพร้อม สิ่งนี่จะเป็นการฆ่าเสื่อ...มันเป็นเสื่อกระดาษ เอาอะไรไปฆ่ามัน เสื่อกระดาษนะ วาดเป็นภาพเสื่อแล้วไปเผาไฟ เผาจนหมดเป็นขี้เถ้าไปเลย มันก็ไม่ได้ชำระล้างกิเลสแม้แต่น้อย เพราะมันเป็นกระดาษ มันไม่ได้เป็นเสื่อจริงๆ มันจะไปฆ่าได้อย่างไร ในเมื่อมันไม่ได้เป็นเสื่อจริงๆ ไซ้ไหม

ทีนี้เราเกิดมา มนุษย์มีกายกับใจ ถ้ามีกายกับใจ ความรู้สึกนึกคิดนี่เรื่องของหัวใจ แต่เรื่องของร่างกาย เพราะมันเป็นทีสติอาศัยของใจ ใจนี้มันอาศัยอยู่กลางหัวอกของมนุษย์ ฉะนั้น สิ่งต่างๆ มันก็อาศัยใจนี้เพื่อดำรงชีวิต เพื่อประกอบสัมมาอาชีพะ เพื่อดำรงชีวิตไว้เพื่อทำสิ่งใดก็อาศัยร่างกายเป็นเครื่องแสดงออก ฉะนั้น เรื่องของร่างกายมันก็เป็นเรื่องของร่างกาย ก็เรื่องของโลก

ถ้าเรื่องของจิตใจ ในเมื่อเราเกิดมามีกายกับใจ ฉะนั้น ใจมันปฏิสนธิในร่างกายนี้มันเกิดมาก็มีกายกับใจอย่างนี้ล่ะ นี่มันเรื่องของความรู้สึกนึกคิดมันก็มีของมันอยู่ ถ้ามีของมันอยู่ มันคิดอย่างไร มันทำอย่างไร มันคิดของมันไป

ทีนี้ พอคิดของมัน มันคิดถึงว่าเสื่อกระดาษๆ ถ้าเสื่อกระดาษ เราศึกษามานี้เป็นทางวิชาการ มันเป็นเสื่อกระดาษ แล้วความรู้สึกนึกคิดเรานี้ก็เป็นนามธรรม มันเป็นเสื่อกระดาษได้อย่างไรล่ะ

...ความรู้สึกนึกคิดของเรามันก็เป็นสื่อกระดาษ สื่อกระดาษเพราะอะไร เพราะความรู้สึกนึกคิดนี้
สัญชาตญาณของมนุษย์มันมีของมันอยู่แล้ว

นี่เวลามันมีของมันใช่ไหม เรามีความรู้สึกนึกคิดใช่ไหม? มี เวลาความรู้สึกนึกคิดแล้ว
เราเอาความรู้สึกนึกคิดนี้ไปศึกษาสิ่งใด ในเมื่อธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ มันก็เป็นเรื่องโลกๆ นี่ไง ถ้า
เป็นโลกขึ้นมา ถ้าเราใช้ปัญญาขึ้นไปมันก็เป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาเกิดจากสามัญสำนึก ปัญญาเกิด
จากเวรจากกรรม คนที่สร้างบุญญาธิการมา ถ้าจิตใจของเขา เขานุ่มนวลของเขา ความรู้สึกนึกคิด
ของเขาก็นุ่มนวล ความรู้สึกนึกคิดเขาก็ละเอียดอ่อน แต่คนที่มันหยาบ เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน
แต่เป็นมนุษย์ที่ว่าจิตใจที่มันสร้างเวรสร้างกรรมมา เกิดมามันก็มีแต่ความหยาบกระด้าง ความรู้สึก
นึกคิดก็คิดด้วยความหยาบกระด้างทั้งนั้นนะ

ถ้าความหยาบกระด้าง เห็นใหม่ สิ่งนี้มันก็เป็นเรื่องโลก โลกๆ ก็เกิดจากตรงนี้ไง เกิดจาก
เวรจากกรรม เกิดจากความรู้สึกนึกคิด แล้วเกิดจากเวรจากกรรม ความรู้สึกนึกคิดมันก็เป็นเรื่อง
โลกๆ... โลกๆ ก็สื่อกระดาษไง ถ้าเป็นสื่อกระดาษ นี่มันเผาอย่างไร เผาลนอย่างไรมันก็ไม่เจ็บซ้ำ
หอรอก เพราะกระดาษมันไม่มีความรู้สึกนึกคิด

ทีนี้ ความรู้สึกนึกคิด เวลาเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ศึกษา
จากวิชาการมันก็เป็นสื่อกระดาษอยู่แล้ว เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็รู้ตัวทั่วพร้อมๆ แล้วรู้ตัวทั่ว
พร้อมแล้วจบได้อย่างละ แล้วไปทำอะไร จะไปเจอเสือที่ไหนล่ะ? มันก็ไม่ได้เห็นเสือ มันก็ไม่รู้จัก
เสือไง มันก็ไม่รู้จักกิเลสค้นหาความทะยานอยากของตัวเอง

แต่ถ้าสื่อกระดาษ เห็นใหม่ ศึกษาณะ เสือมันมีเขี้ยว เสือมันมีเล็บ กรงเล็บมันมาตะปบ มัน
สามารถฉีกกะโหลกศีรษะของคนได้ นี่กิเลสเป็นแบบนั้น เราศึกษาหมดนะ เวลาศึกษาธรรม เวลา
ปฏิบัติก็ปฏิบัติด้วยความเข้าใจของเราไง กิเลสมันเป็นแบบนั้น กิเลสมันเป็นความโลภ ความโกรธ
ความหลง แล้วรู้เท่าทันแล้วมันก็ไม่มีความโลภ ความโกรธ ความหลง นี่มันก็จะเอาสื่อกระดาษ
ไปเผา ถ้าเอาสื่อกระดาษไปเผา พอเผาขึ้นมา สิ่งนี้มันก็ปล่อยวางหมด ปล่อยวางแล้วทำอย่างไร
เราต้องเข้าใจหมด...สื่อกระดาษทั้งนั้น!

ถ้าสื่อกระดาษทั้งนั้น มันไม่เป็นความจริงใจ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้มาเป็นพระอรหันต์ก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระอรหันต์ เป็นศาสดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ ปรีชาปฏิบัติ ปฏิเวธ

ในเรื่องปรีชา การศึกษา ศึกษาเป็นเสื่อกระดาษ ถ้าเรายังไม่มีวิชาการต่างๆ ใดๆ เลย แล้วเราจะไปต่อกรกับเสื่อ เราก็ไปเป็นอาหารของเสื่อเท่านั้นนะ ถ้าเราเป็นอาหารของเสื่อ เราก็ศึกษาทางวิชาการ เพราะเราเกิดมาเป็นสาวกสาวกะ เราศึกษา เราเกิดมามีทางวิชาการ มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่วางไว้แล้ว เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า...

“ในบรรดาสัตว์สองเท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด”

ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เผชิญกับกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ได้ทำลายชำระล้างกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจไปหมดแล้ว นี่วางธรรมและวินัยนี้ก็ปรีชาปฏิบัติ เพราะในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ปรีชาปฏิบัติ ปฏิเวธ...ปรีชาคือการศึกษา ศึกษานี้เป็นเสื่อกระดาษ...ใช่ เสื่อกระดาษแน่นอน ศึกษามานี้เป็นเสื่อกระดาษ ศึกษากับโลกด้วย จิตใจเป็นโลก ศึกษามาด้วยกิเลสด้วย ศึกษามากี่จามา ศึกษามากี่สร้างค่ามา อย่าให้มันกินหัวใจของเรา

ศึกษามา เวลามีความรู้ๆ ความรู้แล้ววางไว้ ความรู้ที่ความรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความรู้ที่มันเป็นการศึกษามา เป็นการจามา มันยังไม่เป็นความจริงของเรา เป็นความจำ ความจำจำเท่าไรก็ลืม ความจำจามาแล้ว ถ้าเราไม่มีข้อเท็จจริงของเรา เราไม่มีองค์ความรู้ความเป็นจริงของเรา สิ่งนั้นมันเป็นการจำศัพท์นั้นมา แล้วอ้างอิง เวลาอธิบายว่ากิเลสจะเป็นแบบนั้น ในเมื่อกิเลสอวิชชามันเกิดแล้ว อวิชชาปุจฉา สงขาราสงขาราปุจฉา วิญญาณ นี่เป็นปัจจัยการของมัน มันจะแสดงตัวของมันอย่างนั้น แล้วเราก็สร้างภาพของเรา จิตใจเราเป็นอย่างนั้นๆ มันก็เลยกลายเป็นเสื่อกระดาษไปหมดเลย

เวลาบอกให้ปฏิบัติ พอเวลาปฏิบัติขึ้นมา ปฏิบัติแบบโลกๆ ก็ปฏิบัติแบบเสื่อกระดาษ ก็รู้ตัวทั่วพร้อม หลวงปู่มั่นท่านก็สอนรู้ตัวทั่วพร้อมเหมือนกัน ถ้ารู้ตัวทั่วพร้อม นี่เขาเรียก ถ้ามันรู้เท่า ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา มันเป็นสมณะ มันเป็นการทำความสงบของใจ มันปัญญาอบรมสมาธิ

มันไม่เป็นสมาชิกก็ต้องทำความสงบของใจเรานี่แหละ แต่การรู้ตัวทั่วพร้อม ถ้าความเข้าใจผิด เพราะเสื่อกระดาษ เพราะกระดาษเราจะจับมันเผามันก็เป็นที่ถ่างไป มันไม่กระเทือนหัวใจของเราหรอก ฉะนั้น พอเราบอกเรารู้ตัวทั่วพร้อมขึ้นมา เรายับยั้งไว้หมดเลย มันก็กลายเป็นวางยาสลบตัวเองไป...ว่างๆ ว่างๆ ว่างๆ อยู่อย่างนั้นนะ มันไม่มีสิ่งใดให้เห็นว่ามันเป็นโอกาสหรือเป็นการเผชิญหน้ากับกิเลสด้วยความเป็นจริงเลย

แต่ถ้าเราทำความสงบของใจนะ ปัญญาอบรมสมาธิ พอจิตมันสงบเข้ามาๆ นี่เราเข้าป่าเนะ นายพรานเวลาเข้าป่าไป แม้มันเห็นรอยเท้าเสือก็ตกใจแล้วนะ เห็นรอยเท้าเสือ ถ้ารอยเท้าที่ตัวมันใหญ่ น่ากลัวมาก ฉะนั้น เขาต้องระวังตัวทันทีแล้ว เพราะเราเห็นเสือแล้ว เพราะเสื่อนี้มันเป็นอันตราย มันอาจทำลายถึงชีวิตของเราได้

เวลาเรากำหนดพุทโธๆ นะ พอจิตมันเริ่มสงบระงับเข้ามา จิตมันเริ่มสงบระงับเข้ามาเนะ มันจะเห็นรอยเท้าเสือ มันจะเห็นตามรอยเท้าไป รอยเท้าตามความเป็นจริง นี่มันไม่ใช่เสื่อกระดาษ เสื่อกระดาษเขาวาดไว้เป็นภาพ วาดไว้เป็นภาพเพื่ออธิบายให้ผู้ศึกษา ว่าลักษณะของเสื่อมันเป็นแบบนี้ ลักษณะของเสื่อนี้มันมีโทษนะ ลักษณะของเสื่อมันเป็นนรก ถ้ามันกินเนื้อ มันพยายามจะหาเนื้อคน เนื้อสัตว์ เนื้อต่างๆ เพื่อเป็นอาหารของมัน วิธีการที่มันจะกินเนื้อ มันจะล่า มันต้องสบโอกาส ถ้ามันล่าของมันนะ มันล่าแล้วถ้ามันตะปบด้วยกรงเล็บของมัน มันจะกัดที่คอ มันจะหักมันจะทำ นี่สิ่งนี้สิ่งที่ทางวิชาการเขาเอาไว้ศึกษา

พอศึกษาขึ้นมา ถ้าเรามีทางวิชาการแล้ว ถ้าเวลาเราปฏิบัติละ สิ่งที่เราปฏิบัติขึ้นมา เราก็ต้องกำหนด คนที่จะเข้าไปสู้กับเสื่อมันก็ต้องมีอาวุธ มันก็ต้องมีเครื่องมือ มันก็ต้องมีกำลังที่ว่าเราจะไปสู้กับเสือ แล้วเสื่อเป็นอย่างไร ก็ต้องฟันฟุ่ตัวเราก่อน เห็นไหม คนที่จะไปสู้กับเสื่อมันต้องมีกำลังของมันขึ้นมา

ฉะนั้น จิตจะเข้าไปเห็นกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตัว ถ้ามันเห็นกิเลสค้นหา นี่กิเลสค้นหาความทะยานอยากที่มันครอบงำอยู่นี้ คูสิ เวลาคนที่นอนจมอยู่กับกิเลส คนที่ทางโลกที่เขาใช้ชีวิตของเขาหยาบ คนที่เขาทำลาย แล้วเวลามันให้โทษนะ เวลากิเลสมันให้โทษมันบีบคั้นจนคนคนนั้นอยู่กับโลกไม่ได้ ต้องทำลายตัวเองเสียล่ะ นี่โทษของมัน

ถ้ามันมีโทษขนาดนั้น แล้วเราจะไปสู้กับมัน เราจะเอาสิ่งใดไปสู้กับมัน

คนเรานะ เวลาคนที่เชื่อในพุทธศาสนาแล้วออกประพฤติปฏิบัติ ความรู้สึกนึกคิดมันก็เป็นอย่างหนึ่ง คนที่เขาอยู่กับโลก เขาบอกว่า เขาไม่เข้าใจ เขาเข้าใจไม่ได้เลยว่าคนทำไมต้องไปวัด ทำไมคนต้องไปประพฤติปฏิบัติ ทำไมคนต้องไปทรมานตน ทำไมคนต้องทำให้ตัวเองเดือดร้อน เขาไม่รู้ไม่ได้เลยว่าทำไมคนต้องทำให้ตัวเองเดือดร้อน เขาอยู่กับทางโลก เขามีความสุขของเขา นี้อยู่ทางโลก เห็นไหม ทำมาหากิน มีผู้มีใจมั่นก็เป็นเรื่องดีงามแล้ว...เขาเข้าใจไม่ได้ เห็นไหม

นี่เพราะเสื่อกินเขาหมดเลย กินทำลายหัวใจนั่น ทำลายโอกาสของเขา ทำลายโอกาสการเกิดเป็นมนุษย์แล้วพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนามีอะไรที่น่าสนใจเยอะแยะเลย แต่เขาไม่ได้สนใจเลย เขาสนใจแต่ความดำรงชีวิตของเขา นี่เสื่อมันกินหมดเลย แต่ถ้าจิตใจเราละเอียดอ่อน เราเกิดมาเราก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน มนุษย์เกิดมาเขาทำหน้าที่การงานของเขา เขาประสบความสำเร็จของเขา ถ้าเขามีสติปัญญาของเขา เขาพยายามฟื้นฟูใจของเขา นั่นประโยชน์ของเขา

เราเกิดมาเราก็เป็นเรา ถ้าเราทำหน้าที่การงานทางโลกเราก็ได้ทำมาแล้ว เราทำหน้าที่การงานทางโลกมา นั่นคือโลกๆ ถ้าเรามีสติปัญญา จิตใจเราละเอียดอ่อนนะ นี่เราจะตายเปล่าหรือ การเกิดและการตายมันเป็นเรื่องสำคัญมากเลย เพราะการเกิดมา เกิดมาด้วยทรัพย์ การเกิดเป็นมนุษย์นี้ได้ร้อยทรัพย์มา ทรัพย์คือการเกิดเป็นมนุษย์ที่มีร่างกายและจิตใจนี้มา ถ้าได้มาแล้วนี่การเกิดนี้มีค่ามาก แล้วมีค่ามาก เราจะใช้ชีวิตของเราแค่เรื่องการหาอยู่หากิน หาเลี้ยงปากนี้เท่านั้นหรือ เห็นไหม นี่จิตใจคนที่ละเอียดอ่อนเขาคิดของเขาได้ เขาก็หาทางประพฤติปฏิบัติของเขา

ถ้าเขาหาทางประพฤติปฏิบัติของเขา คนที่เข้าใจไม่ได้เขาเข้าใจไม่ได้ คนที่เข้าใจได้ เราเข้าใจได้ พอเข้าใจได้นี่เรามีโอกาส เราประพฤติปฏิบัติของเรา แล้วเรามาศึกษา ศึกษาขึ้นมา นี่ไงเสื่อกระดาษ

ศึกษาว่า เวลาผู้บวชใหม่ไปอยู่วัดก็ไปฝึกหัดข้อวัตร นี่เวลาเราอยู่ทางโลกนะ เราหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง แต่เรื่องของใจมันก็คิดแต่เรื่องโลก คิดแต่วิชาชีพ เวลาเราไปอยู่วัด เห็นไหม นี่ผู้บวชใหม่ เวลาบวชใหม่เขาไปฝึกหัดข้อวัตร พอฝึกหัดข้อวัตร จีบอะไรก็ฝึกไปหมดเลย เพราะเราอยู่ทางโลก เราก็ออยู่ของเรา เห็นไหม การอยู่การกินเราก็กินโดยธรรมชาติของเรา เวลาไปเป็นปะขาวไปฝึกหัดข้อวัตร นี่ไม่ได้แล้ว การยืนดื่มน้ำก็เป็นอาบัติทุกกฎ ถ้าเป็นพระนะ เป็นปะขาวยังไม่เป็น

อาบัติ ถ้าเป็นปะขาวยังไม่เป็นอาบัติเขาก็ต้องสอน เห็นใหม่ การดื่ม การอยู่ การกิน จะอยู่แบบโลก เขาไม่ได้เลย

ทำไมอยู่กับเขาไม่ได้ล่ะ ก็กินอยู่เหมือนกัน ทำไมอยู่ไม่ได้ล่ะ

นี่ไง เพราะการอยู่การกินไม่ได้ชำระล้างกิเลส แต่การอยู่การกินมันเป็นเครื่องพฤติกรรมที่มันแสดงออกมาจากใจ มันจะย่องเข้าไปสู่ใจแล้ว ถ้าย่องเข้าไปสู่ใจนะ ทำสิ่งใดมันก็ยึดอัด ขัดข้องไปหมดเลย แต่ถ้าเราฝึกหัดของเรา เห็นใหม่ มาเป็นปะขาว ผู้จะบวชไปวัดไปวา ไปฝึกหัด ข้อวัตร ฝึกหัดข้อวัตรมันก็ตัดแปลงหัวใจ ถ้ามันตัดแปลงหัวใจ เห็นใหม่

เราเวลาศึกษาขึ้นมา เสือกระดาษๆ เขาก็บอกว่า เสือกระดาษมันจะเป็นโทษอย่างนั้น เขี้ยวเล็บมันจะตะปบเหยื่ออย่างนั้น สิ่งของมันหาเหยื่อมาเพื่อเป็นอาหารของมัน มันจะกินอาหารเป็น อย่างนั้น มันก็เป็นสิ่งที่น่ากลัวไปหมดเลย นี่สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่เราศึกษามา เห็นใหม่ ทีนี้ เวลาเรา ปฏิบัติล่ะ เวลาเราปฏิบัติขึ้นมามันเป็นความจริง

พอเป็นความจริงนะ เพราะถ้าจิตเราพุทโธๆ ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ หรือสมาธิอบรมปัญญา ถ้าทำจิตเราสงบเข้ามามันเห็นร่องเห็นรอยไฉ เห็นรอยเท้าเสือ เสือตัวเล็ก เสือตัวใหญ่ เสือแม่ลูก เห็นใหม่ เราเห็นของเรา มันเสียว เวลาเข้าไปเห็นรอยเท้าเสือนะ มันเสียว มันมีความสะเทือนใจ มันจะไม่ใช่เสือกระดาษแล้ว

แต่ถ้าเราศึกษามา เห็นใหม่ ศึกษามาแล้วเราว่าเราเข้าใจ นี่รู้โดยเป็นเสือกระดาษ รู้โดยโลกรู้โดยสัญชาตญาณ สัญชาตญาณประพฤติปฏิบัติไปแล้วรู้ตัวทั่วพร้อม แล้วมันก็อยู่แค่นั้นแหละ มันไม่เข้าไปสู่ความจริง แต่ถ้าเราทำความสงบของใจ มันเห็นรอยเท้าเสือ เราตามรอยเท้ามัน ถ้าเรากำหนดพุทโธๆ จนจิตมันสงบได้ ถ้าจิตมันสงบได้ ถ้ามันออกรู้เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันจะเห็นตัวเสือ

ถ้าเห็นตัวเสือ เราจะต่อสู้กับมันอย่างไร เราจะวิปัสสนาอย่างไร

ถ้าวิปัสสนา เห็นใหม่ ถ้าเราไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันสะเทือนหัวใจ มาก การสะเทือนหัวใจ เห็นใหม่ เพราะกิเลสมันอยู่ที่ไหน? กิเลสมันอยู่ที่ใจ แล้วถ้ามันพิจารณา ไป เวลามันสะเทือนหัวใจ นี่ไง ถ้าคนทำความสงบของใจ เทวทัตเขาทำฌานโลกีย์ เขาทำความ

สงบของใจของเขา เขาเข้ามานสมาบัติได้ เขาแสดงฤทธิ์แสดงเดชของเขาได้ เห็นใหม่ เป็นโลก โลกเพราะอะไร

เพราะฌานโลกีย์ เพราะมันเป็นเรื่องเกิดมาจากโลก เกิดมาจากใจใจ เพราะเราเกิดมาเป็น มนุษย์มีกายกับใจ แล้วถ้าเรื่องของใจ เรื่องของอำนาจของใจ ถ้าใจมีเข้ามานสมาบัติ มันมีกำลัง ของมัน มันมีฤทธิ์มีเดชของมันได้ ถ้ามีฤทธิ์มีเดชของมันได้แล้วมันฆ่ากิเลสใหม่? ไม่ได้ฆ่า ไม่ได้ ฆ่าเลย

แต่ถ้าเราพุทโธๆ เข้าไป ถ้าจิตเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าจิตมันสงบแล้ว เห็นใหม่ เวลาจิตสงบ มันมีความสุข มีความระงับในหัวใจที่สูงส่งมาก สูงส่งจนถ้าคนไม่มีหลักมีเกณฑ์จะนึกว่าสิ่งนี้เป็น นิพพานได้ แต่ความจริงมันไม่ใช่ เห็นใหม่ เราจะสู้กับเสื่อ ถ้าเราสู้กับเสื่อ ถ้าจิตมันสงบแล้ว นี่มัน จะเข้าไปแสวงหาเสื่อ ถ้ามันแสวงหาเสื่อ มันก็พิจารณาเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เพราะเสื่อในหัวใจมันก็อาศัยสิ่งนี้เหมือนกัน อาศัยกาย อาศัยเวทนา อาศัยจิต อาศัยธรรมหา ผลประโยชน์ของมัน มันจะหาเหยื่อเพื่อจะเลี้ยงชีวิตของมัน นี่มันก็อาศัยสิ่งนี้

โลกที่เขาเป็นกันอยู่ที่นี่เขาให้เสื่อกิน เสื่อกินเขาแล้วเขายังไม่รู้ว่าเป็นเสื่อกินเขา เวลาเขาโลก เขา โกรธ เขาหลงของเขา เกิดขึ้นมาในหัวใจของเขา เขาแสดงไปเต็มที่ของเขา เสื่อกินเขาแล้ว เสื่อนี้ เป็นนามธรรม มันกินคนคนนั้น มันเอาจิตดวงนั้นไว้ในอำนาจของมัน แล้วจิตดวงนั้นถ้ามีกิเลส ตัณหาความทะยานอยากในใจดวงนั้น มันต้องแสดงออกตามที่ต้องการของเสื่อนั้น มันก็ ทำลายทุกๆ อย่าง เห็นใหม่ ทำลายศีลธรรมจริยธรรมในหัวใจของเขา

แต่เวลาจิตเราสงบ เวลาเราทำพุทโธๆ จนจิตสงบของเราเข้ามา ถ้าเราจิตสงบไปเห็น รอยเท้า ได้เข้าใกล้ชิดมัน ถ้าเข้าใกล้ชิดมัน ถ้าเวลาจิตมันสงบแล้วมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม แล้วถ้ามันสะเทือนหัวใจละ นี่มันสะเทือนตัวเสื่อ ในเมื่อกิเลสมันเป็นนามธรรมที่มันอยู่ กับหัวใจของเรา นี่กิเลสเป็นนามธรรม ถ้ากิเลสเป็นนามธรรม สิ่งนี้เป็นนามธรรม แต่เวลาเราจะ ไปสู้กับมัน เราต้องมีความจริงของเรา

เวลานายพรานเที่ยวป่าเนะ เขาเห็นเสื่อที่มันเป็นๆ เห็นใหม่ จะล่าเสื่อ จากการที่เขาศึกษามา ในการบอกเล่าขึ้นมา แต่เวลาเขาเข้าไปเผชิญกับเสื่อนะ ถ้าเขายังเสื่อแล้วเขามาเสื่อตัวนั้นไม่ได้ เสื่อนั้นบาดเจ็บ ถ้าเสื่อนั้นบาดเจ็บมันจะรุนแรงมากกว่านั้นอีก นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เรา พิจารณาเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม นี่เราเห็นแล้ว ถ้าเราพิจารณาได้ไม่ได้

ถ้าพิจารณาของเรา เราตั้งกายพิจารณาให้มันเป็นไตรลักษณ์ ให้มันแปรสภาพของมันไป ถ้ามันแปรสภาพของมันไปนะ ถ้ากำลังของเราพอมันปล่อยได้ พอมันปล่อยได้ เห็นไหม เรากำราบเสือได้รอบหนึ่ง แต่ถ้าเราพิจารณาของเราซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ถ้ามันคือดิ่งละ ถ้าจิตมันเสื่อม จิตมันไม่มีกำลังของมัน นี่เราเห็นเสือ เราพิจารณาของเรา ถ้าเราพิจารณาของเรา นี่เรายังมันแต่มันไม่ตาย มันเป็นเสือบาดเจ็บ นี่เสือบาดเจ็บมันทำลายเรา

พอจิตมันเสื่อมขึ้นมา เห็นไหม สิ่งนั้นมันเป็นโทษกับใจใจ ถ้ามันเป็นโทษกับเรา เราจะต้องกลับมาทำความสงบของใจให้มากขึ้น แล้วเวลาเราต่อสู้กันนะมันมีเหตุมีผลในการกระทำ ถ้าใจมันพิจารณาของมันนะ มันมีเหตุมีผล มีการกระทำขึ้นมากลางใจ มันรับรู้ใจ มันรู้ได้ที่ในความรู้สึกของเรา ถ้าความรู้สึกของเรานี้มันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันทิฏฐิโก การประพฤติปฏิบัติมันต้องมีเหตุมีผล มีการกระทำ

แล้วมีการกระทำ นี่เวลาบอกว่า กาย เวทนา จิต ธรรม สติปัญญา ๔ เราก็พิจารณาของเรา โดยที่เขาพิจารณาของเขาโดยที่ว่าเป็นเสื่อกระดาษนะ เขาพยายามเทียบเคียง จิตมันไม่ละเอียดอ่อนเข้ามา ถ้าเราพยายามเทียบเคียง เทียบเคียงกับอะไร? เทียบเคียงกับธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เทียบเคียงพยายามจะให้มันเป็นเสื่อกระดาษไว้ ถ้าเป็นเสื่อกระดาษ เห็นไหม มันมีรูปของมัน มันไม่เคลื่อนไหวของมัน มันมีการเปรียบเทียบของมัน จิตใจมันก็ละเอียดอ่อนเข้ามาไม่ได้

แต่ถ้าเวลาประพฤติปฏิบัติมันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน นี่เวลาทำความสงบของใจ บางทีบางครั้งเราทำความสงบได้ง่าย บางครั้งเราทำสิ่งใดมันก็ประสบความสำเร็จ บางครั้งเราถูกลู่ถูกันนะ ถ้าถูกลู่ถูกันมันต้องย้อนกลับมาแล้ว ย้อนกลับมาคูศีลของเรา ย้อนกลับมาดูการประพฤติปฏิบัติของเราว่าการประพฤติปฏิบัติของเรานั้นเป็นจริงไหม การประพฤติปฏิบัติของเรานั้นได้ผลไหม ถ้ามันไม่ได้ผล เราต้องหาอุบาย หาวิธีการมาพลิกแพลง มันต้องมีอุบายไป

ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า ในการประพฤติปฏิบัติเราต้องมีสติปัญญา อย่าทำซ้ำแล้วซ้ำเล่า อย่าทำสักแต่ทำ ถ้าทำสักแต่ทำ เห็นไหม ก็เลสมันรู้เท่า นี่เสื่อมันกินก่อน เสื่อมันตะปบ มันเอาเหยื่อไปกินโดยที่เราไม่รู้สีกตัวเลย ในการปฏิบัติของเราเริ่มต้นก็อ่อนแอ เริ่มต้นก็ท้อแท้ เริ่มต้นก็ไม่มีกำลังใจสิ่งใดๆ เลย แต่ถ้าเราเข้มแข็งของเรา เรามีความตั้งใจของเรา ถ้ามีความตั้งใจ

เรากระทำของเรา ถ้าทำแล้วมันยังไม่ประสบความสำเร็จ เราก็ต้องมีอุปบายเปลี่ยนแปลงความรู้สึก อย่างช้าร่อยเค็ม นี่อุปบายต้องพลิกแพลงไป

ถ้าพลิกแพลงไป การที่พลิกแพลงไป กิเลส เสื่อมมันจะกินอีกแล้ว บอกว่าถ้าพลิกแพลงไป แล้วมันก็เหมือนกับว่าเราต้องย้ายต้นไม้บ่อยๆ ไม่ใช่หรือ นี่เวลาครูบาอาจารย์สอนว่าปลูกต้นไม้ที่ ไหนแล้วก็หมั่นรดน้ำพรวนดินขึ้นมาให้มันเจริญงอกงามขึ้นมา แล้วถ้าเราใช้อุปบายมันก็จะย้าย ต้นไม้ ต้นไม้ก็จะไม่เติบโตสักที ในการปฏิบัติสมาธิมันก็ไม่มันคง ปัญญามันก็ไม่ก้าวเดิน ไม่มี สิ่งใดเป็นประโยชน์สักทีเลย...เสื่อขาดเจ็บ

เสื่อขาดเจ็บมันหันมาตะปบ พอเสื่อขาดเจ็บมันรุนแรง เห็นไหม มันต้องพยายามต่อสู้ เต็มที่ เราก็ล้มลุกคลุกคลาน นี่ถ้าเสื่อขาดเจ็บ เราก็ต้องระวังมากขึ้น ถ้าเสื่อขาดเจ็บ เราต้องมีสติปัญญาดีขึ้น ถ้าเรามีสติปัญญาดีขึ้น การที่เราใช้อุปบาย ทำอยู่อย่างนี้มีแต่ความทุกข์ความยาก ทำอยู่อย่างนี้มันไม่มีสิ่งใดที่เจริญงอกงามขึ้นมา แล้วถ้าเปลี่ยนอุปบายไป เห็นไหม ถ้าอุปบายใหม่

เวลาพระธุดงค์ออกวิเวกนะ ถ้าที่ไหนสถานที่มันสงัดวิเวกให้ประพฤติปฏิบัติที่นั่น แต่ถ้า คู้ชินแล้ว ให้ย้ายสถานที่บ่อยๆ ให้ย้ายออกไปเปลี่ยนสถานที่ พอเปลี่ยนสถานที่ คุณสิ เรา เปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ของเรา มันก็รู้สึกว่ามันตื่นตัว แต่ถ้าเรากู้ชินกับมัน มันจะคู้ชินของ มัน ถ้าคู้ชินกับมันนะ

แต่ถ้าเป็นข้อวัตรละ ถ้าเป็นข้อวัตร การกระทำ เห็นไหม สิ่งที่เรากระทำตามเวลา เวลา ขึ้นมา สิ่งที่จิตใจมันไม่ยอมทำ เราก็พยายามจะให้มันทำถึงเวลาไป ถึงเวลาต้องทำสิ่งนั้นๆ เพื่อ รักษาข้อวัตร เพื่อดูแลใจของเรา ใจของเรานี้มันหันไปทางซ้ายหรือจะหันไปทางขวา เราจะขยับ ตัวไปทางไหน “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” นี่มันอยู่กับเราตลอดเวลาไป ถ้ามันอยู่กับ เราตลอดเวลา เราจะทำอย่างใดที่จิตเราสงบมา สงบมาแล้วนี่เราถึงจิตเห็นอาการของจิต

ถ้าจิตเห็นอาการของจิต เห็นไหม เราก็จะได้จับเสื่อตัวนั้น ได้ต่อสู้กับเสื่อตัวนั้น ได้ พิจารณาเสื่อตัวนั้นว่าเสื่อตัวนั้นมันให้โทษกับชีวิตนี้มานาน้อยแค่ไหน ถ้าเราไม่เห็นเสื่อตัวนั้นมัน ก็เป็นเสื่อกระดาษ เป็นการคาดหมาย เป็นการเทียบเคียงกับสิ่งที่เราได้ศึกษามา มันมีของมันอยู่ แล้ว แต่ถ้าเป็นความจริงนะมันเป็นปัจจุัตถัง มันเป็นสันทิฏฐิโก จิตดวงนั้นจะแก้ไขจิตดวงนั้น เห็นไหม

อดตา หิ อดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน กิเลสในหนังสีอมันไม่มี กิเลสของคนอื่นก็ไม่เกี่ยวกับเรา ถ้ากิเลสของเรามันบีบคั้นหัวใจของเรา เราจะต้องเผชิญหน้ากับมันตามความเป็นจริง เราต้องเผชิญหน้ากับมันโดยข้อเท็จจริง ถ้าโดยข้อเท็จจริงนะ เราจะต้องแสวงหาของเราถ้ามันเป็นความจริงของเรา เห็นไหม เสื่อที่มันหลอกลวงเรา เงาของเสื่อ ถ้ามันกระโดดผ่านเราไปเราก็สะดุ้งแล้ว

แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะเราต้องจับมัน จับเสื่อตัวนั้น เราต้องปล้ำเสื่อตัวนั้น ต่อสู้กับเสื่อตัวนั้น ระหว่างธรรมกับกิเลสต่อสู้กัน เวลาพิจารณาไป เห็นไหม ถ้ามีสติมีปัญญา นั้นเป็นธรรม แต่ถ้าสติปัญญามันอ่อนลง นั้นมันเป็นสัญญา มันเป็นกิเลสแล้ว นี่ระหว่างกิเลสกับธรรมมันต่อสู้กันต่อเมื่อเราทำตามความเป็นจริงนะ แต่ถ้ามันไม่เป็นความจริง มันไม่มีการต่อสู้กัน มันเป็นเสื่อกระดาษ เป็นการจามา เป็นทฤษฎี เป็นสิ่งที่เป๋นโลก

การจินตนาการได้ไม่มีที่สิ้นสุด จินตมยปัญญาไม่มีที่สิ้นสุด ถ้ามันจินตนาการของมัน มันก็จินตนาการกันอยู่อย่างนั้น ถ้าจินตนาการอยู่อย่างนั้น ผลของมันคือเวลาภาวนาแล้วเหนื่อยหอบมาก ผลของมันคือไม่มีสิ่งใดเป็นข้อมูลเป็นข้อเท็จจริงตกผลึกในหัวใจให้เป็นประสบการณ์ของใจที่เป็นประโยชน์ขึ้นมา เพราะมันเป็นเรื่องโลก มันไม่ใช่ภาวนามยปัญญา

จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา ถ้ามันภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นเป็นความจริง นั้นเป็นธรรม ธรรมกับกิเลสต่อสู้กัน ถ้าเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันต่อสู้กับกิเลสอยู่อย่างนั้น มันพิจารณาของมันอยู่อย่างนั้น มันมีข้อมูลนะ มันได้ต่อสู้กัน มันได้ปล้ำกับเสื่อ ได้ทำความเป็นจริง แล้วถ้ามันปล้ำกับเสื่อ เสื่อชนะ หมายถึงว่าเอาเสื่อไว้อยู่ในอำนาจของเรา ในเมื่อธรรมมันชนะ มันก็ปล่อย พอมันปล่อยขึ้นมา อันนี้เป็นตทัตถกปหาน ปล่อยแล้วปล่อยเล่าๆ เพราะไม่ได้ฆ่าเสื่อตัวนั้นได้ตามข้อเท็จจริง

ถ้ามันพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ นี่เสื่อมันบาดเจ็บ เสื่อมันแพ้กำลังของเรา มันก็ต้องร้องโอดโอยเป็นธรรมดา นี่ขณะที่เราพิจารณาของเราไป ถ้าพิจารณาแล้วมันดีขึ้นมา เห็นไหม มันปล่อยวาง มันทะลุปรุโปร่งหมด ถ้าทะลุปรุโปร่งมันเป็นความจริงขึ้นมา ความจริงอย่างนี้มันมีความเป็นจริง เห็นไหม

เสื่อมันมีชีวิต ในการปฏิบัติมันก็มีรสมีชาติ ในการปฏิบัตินะ เวลาเราปฏิบัติไม่ได้นี้มีแต่ความทุกข์ความยากทั้งนั้นนะ แต่เวลาปฏิบัติขึ้นไป ถ้ามันเป็นสมาธิมันก็มีความสุข ถ้าพิจารณาไป

มันปล่อยวางขึ้นมา เห็นใหม่ ความสุขนั้น...ทุกข์ควรกำหนด แล้วสุขละ ความสุขคือการปล่อยวาง แต่เรามีสติ มันปล่อยวางแล้วเดี๋ยวมันก็เกิดอีก เพราะว่าเสือตัวนั้นมันยังไม่ตาย

ถ้าเสือตัวนั้นยังไม่ตาย เราต่อสู้มัน ถ้าเราชนะ มันปล่อยวางๆ แต่ถ้าเรากำลังอ่อนลง เสือบาดเจ็บนะ เวลามันกัดนี่รุนแรงมาก มันเอาชีวิต ฉะนั้น เวลาเราเสื่อมถอย เวลาเราจิตเสื่อม เวลาเราทำปฏิบัติไปแล้ว มันถึงที่ถอย มันมีแต่ความทุกข์ระทมในใจ ฉะนั้น เวลานั้นนักปฏิบัติที่น่าสงสารตรงนี้มาก นักปฏิบัติถ้ากำลังเราไม่พอแล้วมีแต่ความอ่อนด้อย แล้วกิเลสมันตะปบเอาๆ มันมีแต่ความทุกข์ความยาก แล้วก็คิดสงสัย เอ! การปฏิบัติแล้วมันต้องมีคุณธรรมสิ การปฏิบัติแล้วมันต้องมีอำนาจวาสนาสิ ทำไมเราทุกข์เรายากขนาดนี้

มันเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้เพราะอำนาจวาสนาของคน เป็นแบบนี้เพราะว่ากิเลสมันมีอยู่กับใจดวงนี้มาแต่ไม่มีต้นไม่มีปลาย แล้วในปัจจุบันนี้เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา แล้วเรามีศรัทธาความเชื่อ เราออกมาบวช บวชขึ้นมาเราจะประพฤติกปฏิบัติขึ้นมาเพื่อชำระล้างกิเลส ถ้าเพื่อชำระล้างกิเลส ถ้าปฏิบัตินะ เราชำระล้างกิเลส ถ้ามีอำนาจวาสนา สิ่งที่มีคุณธรรมเสริมส่งขึ้นมา มันก็ประสบความสำเร็จ ปฏิบัติแล้วมันก็มีแต่คุณธรรม สิ่งของมันชนะเสียๆ ขึ้นไปจนถึงที่สุดถ้าเสือมันตาย มันขาด พอมันขาดขึ้นมา เราพิจารณามันได้นะ เพราะมันขาดแล้วมันขาดอย่างไร

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ นี่กิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหลอกดวงปลิ้นปล้อนขนาดไหน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เสดยวิมุตติสุข มันแตกต่างกันอย่างไร เวลาเราพิจารณาของเรา ถ้าเราพิจารณา มันปล่อยแต่มันไม่ขาด นี่จิตใจมันยังมีความสงสัย จิตใจมันยังสรุปของมันไม่ได้

แต่เราพิจารณาของเราถึงที่สุด เห็นใหม่ กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ เห็นใหม่ ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ นี่สังโยชน์คือเสือ ถ้าสังโยชน์ ๓ มันขาดออกไปจากใจ นี่มันรู้มันเห็น มันพิจารณาของมันได้ไง สิ่งที่ว่าเรายังมีความสงสัย เห็นใหม่ คูสิ เดี่ยวเราก็มีกำลังเหนี่ยวมัน เดี่ยวมันก็ตะปบเรา เอ! มันเป็นอย่างไร ถ้าเสือ เวลาตะปบนะ เลือดสาด มันตายเลย แต่เวลากิเลสมันตะปบหัวใจ มันถึงกับเอาเราไว้ในอำนาจของมัน แล้วมันบังคับหัวใจเราทำตามความพอใจของมัน

แต่เวลาเรามีกำลังขึ้นมา เราต่อสู้กับมัน เราแยกแยะมัน เห็นไหม ระหว่างกิเลสกับธรรมมัน แยกแยะกัน ถ้าแยกแยะกัน มันทำลายถึงที่สุดเวลามันขาด เวลามันตาย โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล แต่ละขั้นตอนมันมีการต่อสู้ มันมีการกระทำ แล้วเวลามันขาด มันจะรู้มันจะเห็นของมัน มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ จิตใจมันมีขั้นตอนของมัน มีการกระทำของมัน แล้วมันเห็นของมันนะ มันเห็นของมัน มันทำของมัน เป็นประโยชน์กับใจดวงนี้นะ ถ้าเป็นประโยชน์กับใจดวงนี้ เวลาเราได้ฆ่าได้ทำลาย แล้วนี่มันเห็นความที่ว่อกุปปธรรม อุกุปปธรรม

กุปปธรรม สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา เวลาพิจารณาไปแล้วมันเป็นอนัตตา เดียวมันก็เจริญอกงาม เดียวมันพิจารณาแล้วมันก็ปล่อยวางของมัน นี่สรรพ ธมฺมา อนตฺตา มันก็เป็นความจริง เพราะมันเป็นอนัตตา เพราะมันเปลี่ยนแปลง นี่สรรพ ธมฺมา อนตฺตา มันเป็นอย่างนั้น เพราะมันเป็นอนัตตา แล้วเห็นมันเป็นความจริงทั้งนั้นแหละ

แล้วสิ่งที่มันเป็นธรรมละ เป็นคุณธรรมที่มันเป็นอกุปปธรรมละ

อกุปปธรรมมันไม่ใช่อนัตตา เพราะถ้ามันทำชำระล้างกิเลส มันได้ฆ่าทำลายแล้วมันถึงเป็นอกุปปธรรม ถ้าเป็นอกุปปธรรมมันคงที่ของมัน คงที่ของมันเราก็รู้ของเรา เห็นไหม นี่เรารู้ของเรา เป็นความจริงของเรา ถ้าความจริงของเรา นี่ภาวนาเป็น พอกาวนาเป็นมันก็จะขยันหมั่นเพียรขึ้นไป นี่ต้องต่อสู้ ต้องพยายามให้จิตใจนี้มันสูงขึ้น ให้พิจารณาของมันซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ถ้าจิตมันสงบขึ้นไปนี่มันเจอสิ่งที่ละเอียดกว่า

ละเอียดกว่าหมายถึงว่า เราฆ่าลูกเสือ แล้วเวลาเราไปเจอเสือที่มันอาวโโสกว่า เสือที่ประสบการณ์มันมากกว่า เห็นไหม ถ้ามันไปถึงปู่ของมันนะ มันจะเป็นเสือสมิงเลย เสือสมิงมันมีเล่ห์กลที่หลอกลวงเรา เรียกให้นายพรานลงมาให้มันกินได้เลย มันใช้กลลวงของมันจนนายพรานต้องลงมาดูให้มันตะปบกินได้ นั่นเสือสมิงนะ

แต่เวลาถ้าเสือมันอาวโโสขึ้นมา มันจะมีอุบายมากกว่า มันจะมีเล่ห์กลมากกว่า เราจะต้องตั้งสติมากขึ้น ทำความสงบของใจให้มากขึ้น ถ้าความสงบของใจมันมากขึ้นนะ ถ้าเราจับได้ เราเห็นเสือได้ ถ้าเราเห็นเสือได้ เราเห็นตามความเป็นจริง เสือที่มันมีชีวิตมันต่อสู้ กิเลสที่มันเป็นความจริงมันใช้เล่ห์กลของมันเบี่ยงเบน หลอกลวงให้เราเข้าใจผิด ทั้งๆ ที่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลา

ทำสมาธิเป็นสมาธิแล้ว เวลาเราจับมันได้มันเป็นขั้นบันได ถ้าพิจารณาภายในก็เป็นธาตุ ๕ นี้เราก็จับเราก็ต้องของมันได้ นี้เราก็พิจารณาได้

ถ้าพิจารณาได้ เราพิจารณามากน้อยขนาดไหนก็แล้วแต่ ถ้าสมาธิมันอ่อนกำลังลงมันก็ทอดลอยออกมา ถ้าทอดลอยออกมา สิ่งที่มีมันละเอียดอ่อน มันหลอกลวง มันโน้มน้าว มันทำให้เราเข้าใจผิด เห็นใหม่ ทั้งๆ ที่เรารู้ว่าเรามีสติปัญญาที่เราจะต่อสู้กับมัน นี่สิ่งที่เป็นความจริงมันเป็นความจริงอย่างนี้ เวลาปฏิบัติมันจะมีความจริงของมัน ถ้าความจริงนี้มันแยกแยะของมัน มันพิจารณาของมัน มันพิจารณาไปแล้วมันก็เป็นสัพเพ ชมฺมา อนตฺตา เหมือนกัน

ขณะที่สัพเพ ชมฺมา อนตฺตา มันเป็นระหว่างก้าวเดิน ถ้าจิตใจของเราเปลี่ยนแปลงขึ้นมา เราก้าวเดินขึ้นไปเพื่ออะไร ก้าวเดินไป เห็นใหม่ มีสติ สมาธิ ปัญญา มีความเพียรชอบ งานชอบ ระลึกชอบ ความชอบธรรม ถ้าเป็นความชอบธรรม เห็นใหม่ เวลาสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ ถ้ามีความชอบธรรมมันก็เป็นความชอบธรรม ถ้ามันไม่ชอบธรรมล่ะ? มันก็เป็นอธรรม มันเป็นอกุศล มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา ไม่เป็นความจริงเพราะมันไม่ชอบธรรม

ถ้ามันไม่ชอบธรรม ระหว่างที่มันเป็นความชอบธรรม คือสัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบ เราพิจารณาด้วยความเห็นชอบ ความเห็นชอบพิจารณาไปแล้วมันก็เป็นธรรม พอเป็นธรรม แต่กำลังที่ใช้ไปแล้ว กำลังใช้มากขึ้น

กิเลสมันก็อยู่กับจิตนั้นแหละ เวลามันพลิกแพลง การพลิกแพลงของมัน เพราะมันรักษาตัวของมัน เห็นใหม่ ถ้าเราจะสู้กับเสื่อ เสื่อที่อาวุโสมันมีเล่ห์กลของมัน คำว่า “เล่ห์กล” ถ้าเล่ห์กลเล่ห์เหลี่ยม การกระทำของมัน เพราะประสิทธิภาพของมันมีสูงกว่า ถ้าประสิทธิภาพสูงกว่า เราจะมีกำลังมากน้อยขนาดไหน นี่เป็นการแยกแยะ เป็นการฝึกหัดตัวเราเองให้มีกำลังขึ้นมาเพื่อเสมอกัน เสมอกันก็ยืนไว้ เห็นใหม่ เสมอกันก็สักแต่ว่า มันยังไม่มีความชนะคะคาน

แต่ถ้าเราฝึกหัดของเรา การฝึกหัดคือการปฏิบัติซ้ำแล้วซ้ำเล่า พิจารณาของเราเพื่อประโยชน์กับใจดวงนี้ ถ้าใจดวงนี้มันพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า มันพิจารณาของมัน นี่ผลของมันมันก็ต้องปล่อยวาง ผลของมันก็คือปล่อยแล้วปล่อยเล่าๆ ปล่อยแล้วปล่อยเล่านี้เราจะลำใจไม่ได้เลย เพราะขณะที่เรารู้กับลูกเสื่อที่มันอ่อนวัย เรายังเคยผิดพลาดมาขนาดไหน สิ่งนั้นมันจะมาเป็นเครื่องกระตุ้นให้จิตใจมันมีหลักมีเกณฑ์ เพื่อจะไม่ให้ละเอียดอ่อน

แต่ขนาดมีหลักมีเกณฑ์ขนาดไหน เวลาประพฤติปฏิบัติไป สิ่งที่ว่าเสื่อที่มันมีอาวุธ เสื่อที่มันมีประสบการณ์มากกว่า จิตใจที่มันละเอียดอ่อน กิเลสที่ละเอียดมากกว่ามันก็มีอุบายวิธีการที่จะทำให้เราล้มลุกคลุกคลานได้เหมือนกัน

สิ่งที่มันทำให้ล้มลุกคลุกคลานได้เหมือนกัน เห็นไหม เวลาเราพิจารณาไปแล้วนะ เวลาที่เราสู้มันไม่ได้หรือเวลาที่เรต้อสูไป เพราะหน้าที่การงาน คนทำงานต้องเหนื่อยต้องล่าเป็นธรรมดา ในการประพฤติปฏิบัตินะ เรากำหนดพุทโธๆ เวลาเราเหนื่อยเราล้า เรากลับมาทำความสงบของใจ ถ้าทำความสงบของใจนี้ พุทโธ หรือปัญญาอบรมสมาธิเพื่อความสงบระงับ นี้พุทโธๆ แล้วมันปล่อยวางได้ มันชุ่มชื้นได้ มันมีความสุขได้

แต่เวลาเราออกไปใช้ปัญญา เวลาจิตมันสงบแล้วเราฝีกออกไปใช้ปัญญา เวลาใช้ปัญญาขึ้นไป ถ้ามันเป็นงาน ทำงานแล้วมันแบกอาบเหงื่อต่างน้ำ มันเป็นความทุกข์ความยาก พอเป็นความทุกข์ความยากมันก็อยากจะกลับมาทำความสงบ กลับมาพักผ่อน มันไม่อยากจะไป ถ้ามันไม่อยากจะไป เพราะมันยังไม่เห็นผลงาน แต่ถ้าเรากลับมาทำความสงบของใจให้มันเข้มแข็งขึ้นมา แล้วเราออกไปใช้ปัญญา ถ้าออกไปใช้ปัญญา ถ้าปัญญามันแยกแยะได้ มันปล่อยวางได้ มันก็มีความสุข มันก็อยากทำ

ถ้ามันทำงานแล้วมันได้ผล มันอยากทำ ถ้ามันทำงานแล้วมันไม่ได้ผลนะ มันเบื่อหน่าย มันเฉื่อยชา มันอยากจะเข้ามาพักใจ ทีนี้เข้ามาพักใจก็ต้องมีสติปัญญา ถ้าเราเข้ามาพัก มันเป็นสัมมาสมาธิ สมาธิเป็นที่พักของจิต ถ้าสมาธิเป็นที่พักของจิต แล้วงานเราจะไม่เสร็จ ถ้างานเราไม่เสร็จ เห็นไหม ถ้างานเราจะสำเร็จได้เราต้องใช้ปัญญา สติ สมาธิ ปัญญา เป็นมรรค ถ้ามรรคมันรวมตัว มรรคมันมรรคสามัคคี มันถึงจะไปทำชำระล้างกิเลสตัดทอนความทะยานอยากที่ว่าเสื่อที่มันอาวุธกว่า นี้เราต้องทำลายมัน

ฉะนั้น พอเราทำลายมัน เราใช้สติปัญญาปลุกปลอบใจของเราให้มีกำลังใจ ถ้าใจของเราทำงานแล้วก็เหนื่อยก็ล่า ทำสิ่งใดก็ไม่มีสิ่งใดประสบความสำเร็จ ทำสิ่งใดก็มีแต่ความทุกข์ความยากไปทั้งนั้นเลย ฉะนั้น พอทำไปแล้วมันก็มีแต่ความอ่อนแอทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญานะ นี่ต่อสู้กับกิเลส กิเลสมันก็ทำให้เราหวั่นอยู่แล้ว แล้วจิตใจมันยังเสื่อม จิตใจมันยังทุกข์มันยากอยู่อย่างนี้ มีหม่อมมีคณะ มีครูมีอาจารย์คอยให้กำลังใจต่อกัน เวลาชุมนุมสภาจตุร เอตมฺมงฺกลมุตตมฺ เราเองใช้ปัญญาของเรา ใช้ปัญญาแล้วนี่ปัญญาเราอัดอั้น ปัญญา

ของเรามันตัน มันไปไม่ได้ นี่ปรึกษาหมุ่คณะ ปรึกษาต่างๆ นี่วงกรรมฐานเราเขาจะมีการเกี่ยวคู่กัน เกี่ยวคู่กันด้วยประสบการณ์ เกี่ยวคู่กันด้วยปัญญา นี่ในวงกรรมฐานถึงจะรู้ว่าวิภูษิตาภา จิตใจของใครสูงส่งอย่างไร

เพราะถ้าจิตใจมันสูงส่ง มันได้ผ่านขั้นผ่านตอนมา มันได้ประพฤติปฏิบัติมา มันได้ชำระล้างกิเลสมาเป็นขั้นเป็นตอน เห็นไหม เขาจะบอกเรา สอนเรา หรือแนะเราให้เราวิธีวิธีการที่จะไปต่อสู้กับกิเลสของเราได้

แต่ถ้าเวลาเราหมมสากจุกา เราพูดเรื่องธรรมะ พูดเรื่องเลื้อยเป็นๆ เขาพูดแต่เรื่องเลื้อยกระดาษ เขาไปพูดแต่เรื่องสิ่งที่ไม่มีชีวิต สิ่งที่เป็นรูปแบบ อันนั้นแสดงว่าเขาอยู่ปฏิบัติแบบโลกๆ แล้วเขาไม่สู้จะความจริง นี่หมมสากจุกา เอตมฺมจฺกฺลฺมฺตฺตมฺ เวลาพึงธรรม เวลาสันทนาธรรม มันจะรู้ได้เลยว่าเขาปฏิบัติโดยเลื้อยกระดาษหรือเลื้อยตัวเป็นๆ

ถ้าเลื้อยตัวเป็นๆ มันจะล้มลุกคลุกคลาน ถ้าเราต่อสู้กับเลื้อย เห็นไหม บาดแผลเราเต็มตัว นี่ก็เหมือนกัน จิตที่มันต่อสู้ทำความสงบของใจเข้ามา จิตมันล้มลุกคลุกคลานมา จิตมันยืนตัวขึ้นมาได้ จิตมันจะมีปัญญาขึ้นมาล่ะ มันมีบาดแผลเต็มตัวมัน ถ้าบาดแผลเต็มตัวแล้วยังรู้จักประพฤติปฏิบัติรักษาบาดแผลนั้น แล้วยังต่อสู้ต่อไป จนชนะมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา เห็นไหม

นี่สิ่งที่หมมสากจุกา เอตมฺมจฺกฺลฺมฺตฺตมฺ เพื่อเป็นมงคล เพื่อเป็นทางออก นี่ถ้ามีทางออกอย่างนี้ ครูบาอาจารย์ของท่านมีวิภูษิตาภา มีการผ่าน มีการชำระล้าง มีการกระทำ มีการทำลาย เห็นไหม สิ่งนั้นท่านจะคอยบอกคอยแนะเรา

ฉะนั้น ถ้าเราปฏิบัติของเราเนี่ย คอยบอกคอยแนะนี้เป็นอุบายให้เราเอามาฝึกหัด เอามาใช้กับจิตใจของเรา ถ้าเราใช้กับจิตใจของเรา เราจะมีปัญญา เราจะมีอุบายวิธีการที่จะชำระล้างกับมันที่สิ่งที่เราสู้ไม่ไหว เราสู้ไม่ได้ ถ้าสิ่งนั้นมา เพิ่มกำลังขึ้นมา เพิ่มปัญญาเข้ามา เพิ่มต่างๆ เข้ามาชำระล้างต่างๆ เห็นไหม

จากที่มันสู้ไม่ได้มันก็ยันกันไว้ แล้วเริ่มต้นจะเป็นฝ่ายชนะบ่อยครั้งเข้าๆ มันจะปล่อยบ่อยครั้งเข้าๆ นี่พอปล่อยบ่อยครั้ง ไม่ชะล่าใจ กลับมาทำความสงบของใจแล้วพิจารณาต่อไปบ่อยครั้ง ถึงที่สุดเวลามันขาดนะ ภายกับจิต เห็นไหม ภายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส แยกออกจากกันเด็ดขาด ความที่แยกออกจากกันเด็ดขาด เห็นไหม มันเว้งว่างไปหมดนะ

เวลาทรัพย์สมบัติ ใครมีทรัพย์สมบัติขึ้นมาเราก็มองว่าเป็นคนที่มีฐานะ นั่นเป็นทรัพย์สมบัติทางโลก เพราะมีการใช้จ่าย แต่ถ้าใครพิจารณาของเราเป็นอกุปปิธรรม อริยทรัพย์อย่างนี้จะใช้เท่าไรมันก็อยู่ที่เท่าเดิม จะใช้มากขนาดไหนมันก็อยู่ที่เท่าเดิม มันไม่มีสิ่งใดบอบสลายไป มันถึงเป็นอกุปปิธรรม ฉะนั้น เวลากายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจุกใจ มันมีอริยทรัพย์เพิ่มขึ้นมา นี่มันจะเว้งว้างไปหมด แล้วจิตของเราอ่อนแอ คำว่า “จิตอ่อนแอ” คืออูฐเกาะมันอ่อน มันก็บอกว่านี่คือนิพพาน สิ่งที่เราดูเราเห็นนี่เป็นความจริง แต่สิ่งที่เราดูเราเห็นมันก็ติดอยู่ของมันแค่นั้นเอง

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยกระตุ้น คอยบอกว่า ไอ้พ่อเสื่อแม่เสื่อ ไอ้คอกเสื่อ เสื่อตระกูลนี้ มันยังมีปูมีย่ามันอีกนะ มันไม่ใช่มีลูกเสื่อ ๒ ตัวนี้ให้ฆ่ามันหรือก นี่ถ้าเรามีสติปัญญา เราออกฝึกหัดแล้วออกแสวงหานะ มันจะไปเจอกรมราชะ ถ้าไปเจอกรมราชะ นี่เสื่อหนุ่มๆ เสื่อที่มีกำลังมาก เพราะเสื่อหนุ่มๆ มันปกครอง มันจะขยายอาณาจักรของมัน มันจะเอาสิ่งนี้ไป

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตที่จิตเป็นกรมราชะ สิ่งที่เป็นกรมราชะก็คือกามภพ สิ่งที่เป็นกามภพนะ สิ่งที่เป็นกามภพ สิ่งที่เป็นหัวใจ สิ่งที่เป็นเรื่องผูกพันในใจ สิ่งนี้เป็นผาแลนในใจนะ เพียงแต่ว่าพอเราพิจารณา กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจุกใส กำลังของธรรมมันมี พอกำลังของธรรมมันมี มันถึงไม่แสดงตัว พอมันไม่แสดงตัวมันก็เว้งว้างไปหมด เราก็เข้าใจว่ามันไม่มี เห็นไหม

แต่ถ้าเราใช้มหาสติ มหาปัญญา ออกพิจารณา มันจะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมขั้นที่ละเอียด พอขั้นที่ละเอียด เห็นไหม พอจับได้ สิ่งที่เราจับไม่ได้ มันเหมือนมันไม่มีเลย แต่พอเราจับได้มันจะรุนแรงมาก เพราะเสื่อหนุ่มๆ เสื่อที่มีกำลังมาก มันจะต้องการอาหารมาก มันต้องการอาณาเขตของมัน มันต้องยึดครองหัวใจนี้

ถ้ามันยึดครองหัวใจนี้ ถ้าเรามีสติปัญญาจะเข้าไปพิจารณา นี่มหาสติ มหาปัญญา มันจะต้องต่อสู้กันด้วยความละเอียดรอบคอบ ถ้าพิจารณาเป็นอสุภะ มันเห็นอสุภะ ถ้าอสุภะเพราะมีกำลัง เพราะมีสติ มีสมาธิ มีปัญญา มันเห็นอสุภะ อสุภะเพราะมีกำลัง มันก็เป็นอสุภะ

แต่ถ้าพิจารณาไปแล้วมันบอก อสุภะแล้วได้ปล่อยวางแล้ว ปล่อยวางแล้วไม่มีอะไรเป็นผลตอบแทน ไม่มีสิ่งใดเลย ถ้ามันไม่ปล่อยวาง เป็นอสุภะแล้วมันก็หาย หายแล้วมันจะอย่างไรต่อไป นี่เล่ห์กลของมัน อาณาเขตของมัน มันยึดของมันเพื่อไม่ให้เราทำงานเป็นประโยชน์กับเรา

ถ้าไม่มีเขาวนั้ปัญญาที่เข้าใจว่า เวลาเราต่อสู้กับเสื่อ เราเข้าถ้ำเสื่อ แล้วเราไปยอมจำนนกับเสื่อ ไปนอนอยู่กับเสื่อ นึกว่าเสื่อมันไม่ทำร้ายไร ถ้าเราไปยอมจำนนอยู่กับเสื่อ นี่ถ้ำเสื่อมันหลอกเราไว้ มันจะเอาไว้ในอำนาจของมัน แต่ถ้าเราพิจารณาของเรา มันเป็นอันตราย มันไม่น่าอยู่กับมัน เห็นไหม นี่ถ้ำเรตื้นตัวขึ้นมามันก็เป็นการต่อสู้กัน นี่เป็นกลอุบาย เป็นวิธีการที่เราจะพิจารณาของเราได้

ถ้ำเราพิจารณาซ้าแล้วซ้าเล่ามันปล่อยหมด เห็นไหม มันปล่อยหมดเลย มันไม่มีสิ่งใด เราไม่ได้ทำลายใคร มันต้องพิสูจน์เอาสิ่งที่ว่ามันชอบใจ มันเห็นว่าในถ้ำเสื่อมันมีกลิ่นมีต่างๆ ถ้าพิจารณาของเรา นี่มันมี ถ้ำมันมีมันก็แสดงตน การกระทำของเรามันแสดงตน ก็คือแสดงตัวออกมา ถ้ำแสดงตัวออกมา สิ่งที่เป็นกามราคะมันยังมีของมัน ถ้ำมันปล่อยด้วยกำลังของสมาธิ มันปล่อยด้วยเล่ห์กลที่มันหลบหลีก มันไม่ได้ชำระล้างขาด

พิจารณาซ้าแล้วซ้าเล่าจนถึงที่สุดถ้ำมันขาด เห็นไหม เราได้ฆ่าเสื่อหนุ่มๆ อาณาเขตของมันเรายึดครองอาณาเขตของมันได้ ยึดครองภวาสวะ ยึดครองภพ ยึดครองใจ เอาใจกลับมาเป็นธรรม ถ้ำเอาใจกลับมาเป็นธรรมนะ เราวางสิ่งนั้น เราพิจารณาซ้าๆ มันจะยึดครองเข้าไปเรื่อยๆ นี่อนาคามี ๕ ชั้นไง ละเอียดเข้าไป ปล่อยวางเข้าไปๆ ถึงที่สุด เห็นไหม ปล่อยวางหมดเลย

จิตที่มันปล่อยวางหมดนะ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส ถ้ำเป็นเสื่อสุมิง มันจะไม่ให้เราเห็นตัวมัน มันจะใช้เสียงใช้ต่างๆ หลอกหลวงเรา ถ้ำเราจะจับมันได้ เราจะใช้สิ่งใด เพราะในอาณาเขตนี้ ในอาณาเขตของหัวใจเรา ถ้ำเราได้ชำระล้างหมด มันจะพ้นจากอำนาจของเสื่อ ของอวิชชา ของสิ่งที่ยึดกุมครอบครองใจดวงนี้

ถ้ำมันเป็นจิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส มันเป็นความส่องใสของมัน แล้วเราจะจับมันอย่างไร แล้วเราจะเห็นเสื่อตัวนี้ได้ยังไง เสื่อตัวนี้ เห็นไหม ความเศร้าหมอง อวิชชาที่เป็นยักษ์เป็นมารไร แต่สิ่งนี้มันเป็นความส่องใส ความนุ่มนวล ความละเอียดอ่อนของใจ เราต้องมีมหาสติ มหาปัญญาที่ละเอียดลึกซึ้งเข้าไปมันถึงจะไปจับสิ่งนี้ได้

ถ้ำจับสิ่งนี้ได้ละ สิ่งที่เป็นเล่ห์กลของเสื่อสุมิง มันมีใช้เวทใช้มนตร์ ใช้สิ่งต่างๆ เพื่อจะให้เราอยู่ในอำนาจของมัน ถ้ำเราใช้ความละเอียดอ่อนลึกซึ้งของเรา พิจารณาแยกแยะของเรา เห็นไหม แยกแยะด้วยญาณ ไม่ใช่ด้วยปัญญา

นี่ปัญญาญาณอย่างหนึ่ง ด้วยความละเอียด เพราะว่ามันเป็นความโปร่งใส ถ้าเราใช้ปัญญา มากมันก็ส่งออก มันส่งออกมาเป็นสังขารเป็นความคิดความปรุงความแต่ง แต่ถ้ามันเป็นญาณหยั่ง ฐู ญาณต่างๆ เข้าไป พิจารณาถึงที่สุด เห็นใหม่ ถ้าต่อสู้กัน ได้ทำลายกัน

คำว่า “ได้ทำลายกัน” มันจะมีความสมดุลของมัน ถ้าไม่ได้ทำลายกัน เราทำลาย แต่ทำลาย ผิดที่ ทำลายผิดสถานที่ มันทำลายคือมันส่งออก มันไม่ได้กลับเข้าไปทำลาย ไม่ทวนกระแสกลับ เข้าไปทำลายจุดนั้น ถ้ามันทำลายจุดนั้นถึงที่สุดนะ เห็นใหม่ สิ่งที่ทำลาย จิตเดิมแท้ที่โปร่งใส ถ้า ทำลายความโปร่งใส ความเกิดขึ้นของที่อยู่อาศัยของเสื่อนั้น ทำลายทั้งเสื่อนั้น ทำลายสถานที่ทั้งนั้น นี่กิเลสสวะ อวิชชาสวะ ภาวาสวะ ทำลายภพ ทำลายสถานที่ ทำลายหมดเลย เห็นใหม่

ถ้าทำลายหมด เราได้ทำลายถึงที่สุด นี่เสื่อเป็นๆ กิเลสตัวเป็นๆ ได้ทำลายลงท่ามกลาง หัวใจ ถ้าทำลายท่ามกลางหัวใจหมดแล้วมันเหลือสิ่งใด ธรรมชาติ ชาติของธรรม ไม่มีสิ่งใด อ้างอิงสิ่งใดไม่ได้ ถ้าอ้างอิงสิ่งใด นี่ส่งออก ถ้าไม่อ้างอิงสิ่งใด แต่รู้ในสิ่งนั้น เห็นใหม่

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลากลับจากป่าจากเขาขึ้นมา ถ้าใครประสบความสำเร็จ มา สิ่งนี้มีคุณค่า แล้วสิ่งนี้ในวงกรรมฐานถึงรู้ว่าใครมีจริงหรือไม่จริง ถ้ามันไม่มีจริง มันเป็นเสื่อ กระดาษ

เสื่อกระดาษเป็นสิ่งที่จามา เสื่อกระดาษไม่ทำร้ายใคร เสื่อกระดาษไม่มีพิษมีภัยกับใจดวง นั้น คำว่า “ไม่มีพิษมีภัย” คือมันไม่ทำลายชำระล้างกิเลส แต่มันเป็นการซ่อนเร้น เป็นการทำลาย หัวใจดวงนั้นไม่ให้หัวใจดวงนั้นได้ประสบการณ์ความเป็นจริง แต่ถ้าครูบาอาจารย์ของเรา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ นี่เสื่อตัวเป็นๆ ทำลายกันมาเป็นชั้นเป็นตอนนะ

ในสมัยพุทธกาล มีพระชุกค้องค์หนึ่งไปอยู่ในป่า ไปภavanaของท่านอยู่ ไปเจอเสื่อ เสื่อ มันคาบเอาไปกินนะ กินตั้งแต่ฝ้ายเข้าขึ้นมาถึงหัวเข่า ก็กำหนดจิตภavanaของท่านอยู่ พิจารณา มันก็ กินต่อไปเรื่อยๆ มันกินเข้าไปจนถึงเอว เห็นใหม่ นี่ขณะถึงเอว ใช้ปัญญาของท่านพิจารณาเดี่ยวนั้นนะ ท่านพิจารณาของท่าน เห็นใหม่ พอพิจารณาของท่านถึงที่สุด ท่านทำลายเสื่อในใจของท่าน ท่านทำลายอวิชชาในใจของท่าน ท่านเป็นพระที่โดนเสื่อกินแล้วท่านสำเร็จท่ามกลางปาก เสื่อเลยละ นี่สำเร็จเป็นพระอรหันต์ท่ามกลางปากเสื่อ

เห็นไหม ขณะที่เสือมันกัดตั้งแต่ฝ่าเท้าขึ้นมาถึงหัวเข่า ขึ้นมาถึงเอวนี้ เราจะมีความเจ็บปวดไหม นี่เสือมันเกี่ยวกินนะมันจะมีความเจ็บปวดไหม ถ้ามันมีความเจ็บปวด ทำไมท่านตั้งใจของท่าน พิจารณาของท่านได้ละ แล้วท่านสำเร็จท่ามกลางปากเสือนี้ เสือตัวเป็นๆ ใจ

ถ้าไม่มีข้อเท็จจริงมันเป็นเสือกระดาษ เสือกระดาษมันชำระล้างกิเลสไม่ได้ แล้วมันก็ไม่มีคุณธรรม แล้วมันพูดเป็นเรื่องโลกๆ...เรื่องโลกๆ เห็นไหม รู้ตัวทั่วพร้อม เป็นปัญญาทั่วพร้อม มีสติปัญญาพร้อม ถ้าทำสมณะแล้วจะไม่มีสติไม่มีปัญญา ปัญญาจะเกิดขึ้นได้อย่างไรในเมื่อเป็นสมณะมันเกิดนิमित จะคิดนิमित...ว่าเป็นการติดการข้องไปหมดเลย เพราะเขาต้องการเสือกระดาษด้วยความรีบร้อนดั่งใจของเขา

แต่นักปฏิบัติของเรา เราต้องการเสือตัวเป็นๆ เราต้องการชำระกิเลสตามความเป็นจริง ถ้าเราชำระตามความเป็นจริง นี่มันไม่ใช่เสือกระดาษ เอวัง